

Załącznik nr 2 do uchwały Rady Miasta Rypin
nr XLIX/348/14 z dnia 2 czerwca 2014 r.

PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA
W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE
DLA GMINY MIASTA RYPIN
NA LATA 2014-2029

Przewodniczący
Rady Miasta Rypin
Joanna Krukowska

		Numer rejestru	13086
Temat:	<p align="center">PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY MIASTA RYPIN NA LATA 2014-2029</p>		
Nazwa i adres Sporządzającego	<p align="center">Burmistrz Miasta Rypin ul. Warszawska 40 87-500 Rypin</p>		
Nazwa i adres jednostki autorskiej			
<p align="center">Pomorska Grupa Konsultingowa S.A. ul. Gdańska 76 85-021 Bydgoszcz</p>			
Imię i nazwisko	Data	Podpis	
mgr Romuald Meyer <small>Prokurent – Dyrektor Zarządzający</small>			
inż. Stanisław Kryszewski <small>Biegły Wojewody Kujawsko – Pomorskiego w zakresie ocen oddziaływania na środowisko nr 0030-kierownik zespołu</small>			
Inż. Waldemar Woźniak <small>Projektant ds. ochrony środowiska</small>			
mgr inż. Daniel Chlebowski <small>Projektant z zakresu ochrony środowiska - uprawniony do sporządzania świadectw energetycznych.</small>			
BYDGOSZCZ KWIECIEŃ 2014 r.			

Spis zawartości

A. Część opisowa

1. WSTĘP	3
2. ZAKRES OPRACOWANIA.....	3
3. POLITYKA ENERGETYCZNA I PRAWO ENERGETYCZNE	5
4. GMINA MIASTA RYPIN – OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA.....	12
4.1 POŁOŻENIE	12
4.2 BUDOWA TERENU	20
4.3 POWIERZCHNIA	21
4.4 LUDNOŚĆ.....	22
4.5 KLIMAT I POWIETRZE	23
4.6 BUDOWNICTWO	25
4.7 GOSPODARKA	26
5. AKTUALNY STAN CIEPŁOWNICTWA W GMINIE.....	29
5.1 WYTWÓRCY ENERGII CIEPLNEJ	29
5.2 GŁÓWNI ODBIORCY ENERGII CIEPLNEJ	31
5.3 PLANY NA OKRES OBJĘTY NINIEJSZYM OPRACOWANIEM.....	38
6. AKTUALNY STAN SYSTEMU GAZOWNICZEGO W GMINIE	39
6.1 DOSTAWCY GAZU W GMINIE MIASTA RYPIN.....	39
6.2 ODBIORCY GAZU W GMINIE MIASTA RYPIN.....	39
6.3 PLANY NA OKRES OBJĘTY NINIEJSZYM OPRACOWANIEM.....	39
7. SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA	43
7.1 DOSTAWCY ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GMINIE MIASTA RYPIN	43
7.2 ODBIORCY ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GMINIE MIASTA RYPIN.....	47
7.3 PLANY NA OKRES OBJĘTY NINIEJSZYM OPRACOWANIEM.....	50
8. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE) W GMINIE MIASTA RYPIN.....	53
8.1 ZAGADNIENIA FORMALNO – PRAWNE OZE	53
8.2 OZE W POWIECIE RYPIŃSKIM I GMINIE MIASTA RYPIN	55
8.3 ENERGETYKA WIATROWA W GMINIE MIASTA RYPIN - STAN OBECNY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU	55
8.4 ENERGETYKA WODNA W GMINIE MIASTA RYPIN - STAN OBECNY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU	60
8.5 ENERGETYKA GEOTERMALNA W GMINIE MIASTA RYPIN - STAN OBECNY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU	61
8.6 ENERGETYKA ZASILANA ENERGIĄ SŁOŃCA - STAN OBECNY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU	63
8.7 POMPY CIEPŁA W GMINIE MIASTA RYPIN - STAN OBECNY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU	67
8.8 BIOMASA I BIOGAZ W GMINIE MIASTA RYPIN - STAN OBECNY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU	68
8.9 PALIWA ALTERNATYWNE.....	74
8.10 WYTWARZANIE ENERGII W SKOJARZENIU W GMINIE MIASTA RYPIN - STAN OBECNY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU.....	74
8.11 ROLA WŁADZ SAMORZĄDOWYCH W ROZWOJU ENERGETYKI ODNAWIALNEJ.....	74

9.	EMISJE SUBSTANCJI DO POWIETRZA – STAN OBECNY	76
10.	PLANY GMINNE. IDENTYFIKACJA PLANÓW ROZWOJOWYCH GMINY MIASTA RYPIN... 78	
11.	PRZEWIDYWANE ZMIANY ZAPOTRZEBOWANIA NA CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DO 2030 ROKU	87
12.	EMISJE SUBSTANCJI DO POWIETRZA – PROGNOZA 2020 I 2030 R.	92
13.	PRZEDSIĘWZIĘCIA RACJONALIZUJĄCE UŻYTKOWANIE CIEPŁA, ENERGII ELEKTRYCZNEJ I PALIW GAZOWYCH.....	94
13.1	TERMOIZOLACJA I REGULACJE PRAWNE	94
13.2	DZIAŁANIA TERMOMODERNIZACYJNE.....	94
13.3	PODNOSENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA	97
14.	WSPÓŁPRACA WŁADZ RYPINA Z SĄSIEDNIMI JEDNOSTKAMI ADMINISTRACYJNYMI..	98
15.	OCENA BEZPIECZEŃSTWA GMINY MIASTA RYPIN.....	99
16.	ODNIESIENIE SIĘ DO UWARUNKOWAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 49 USTAWY Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2008 R. O UDOSTĘPNIENIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	100
17.	NOTY INFORMACYJNE O OSOBACH SPORZĄDZAJĄCYCH DOKUMENT	103
18.	SPIS TABEL ZAMIESZCZONYCH W OPRACOWANIU.....	104

B. Załączniki i rysunki

Załączniki

1. Pismo ENERGA-OPERATOR S.A. Oddział w Toruniu,
2. Pismo Kaufmann Sp. z o.o.,
3. Pismo Markit-2 Sp. z o.o.

Rysunki

1. Planowany przebieg sieci gazowej na terenie Gminy Miasta Rypin

1. Wstęp

Zgodnie z art. 19 ust 2 ustawy *Prawo energetyczne* „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” sporządza się dla obszaru gminy, co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje, co najmniej raz na 3 lata. Niniejsze opracowanie stanowi „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miasta Rypin”, zwanego dalej „projektem założeń”.

W niniejszym opracowaniu stosowane określenie Rypin oraz Miasto Rypin oznacza Gminę Miasta Rypin.

2. Zakres opracowania

Zakres projektu założeń określony jest w ustawie *Prawo energetyczne*. Przy sporządzaniu niniejszej dokumentacji wykorzystano dane pochodzące z następujących przedsiębiorstw energetycznych, urzędów i instytucji:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Rypinie,
- Przedsiębiorstwo Komunalne KOMES w Rypinie,
- Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa Własnościowo – Lokatorska w Rypinie,
- Rypińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.,
- ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o. w Rypinie,
- Kaufmann Sp. z o.o. w Rypinie,
- ENERGA-OPERATOR Sp. z o.o. Oddział w Toruniu, Rejon Dystrybucji w Rypinie,
- Markit-2 Sp. z o.o. w Rypinie,
- Biogazownia Rypin Sp. z o.o.,
- POLSKA SPÓŁKA GAZOWNICTWA sp. z o.o. Oddział w Gdańsku,
- Urząd Miejski w Rypinie,
- Główny Urząd Statystyczny.

Wykaz niektórych dokumentów wykorzystanych przy opracowywaniu projektu założeń przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 2-1. Wykaz niektórych dokumentów wykorzystanych w opracowaniu

Lp.	Nazwa dokumentu
1	2
1	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miasta Rypina, zatwierdzone uchwałą Nr XXXIV /200/2000 Rady Miasta Rypin z dnia 24 października 2000 r.
2	Strategia Rozwoju Miasta Rypin na lata 2007 - 2018
3	Raport o stanie Miasta Rypin, opracowany przez Urząd Miasta Rypin, kwiecień 2011 r.
4	Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla miasta Rypina na lata 2009 – 2012 z perspektywą na lata 2013 - 2016 Tom I Program ochrony środowiska uchwalony uchwałą Rady Miasta Rypin nr XLVII z dnia 27 września 2010 roku
5	Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rypin 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016
6	Projekt Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Rypin, uchwalony uchwałą Nr XII/55/11 Rady Gminy Rypin z dnia 28 października 2011 r.
7	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.
8	Odnawialne źródła energii - Zasoby i możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie województwa kujawsko-pomorskiego
9	Strona internetowa Urzędu Miejskiego w Rypinie oraz Biuletyn Informacji Publicznej

W niniejszym dokumencie wykorzystano Drugi *Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej* (EEAP). Dokument ten został przyjęty przez Komitet Europejski Rady Ministrów w dniu 17 kwietnia 2012 r. Krajowy Plan Działań przedstawia m.in. informację o postępie w realizacji krajowego celu w zakresie oszczędnego gospodarowania energią i podjętych działaniach mających na celu usunięcie przeszkód w realizacji tego celu. Cel ten wyznacza uzyskanie do 2016 roku oszczędności energii finalnej, w ilości nie mniejszej niż 9[%] średniego krajowego zużycia tej energii w ciągu roku (tj. 53452 [GWh] oszczędności energii do 2016 roku).

Zakładane w „Projekcie założeń...” zadania nie spowodują znaczącego oddziaływania na środowisko. Analiza zadań wykazała, że potencjalne oddziaływania związane z realizacją „Projektu założeń...” nie wykraczają poza obszar Rypina.

W związku z powyższym niniejsze opracowanie zostanie przedłożone Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Rypinie oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Projektu Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Miasta Rypin”.

3. Polityka energetyczna i prawo energetyczne

„Polityka energetyczna Polski do 2030 roku” jest dokumentem rządowym Ministerstwa Gospodarki, przyjętym przez Radę Ministrów 10 listopada 2009 roku Uchwałą Rady Ministrów nr 202/2009.

W ramach zobowiązań ekologicznych Unia Europejska wyznaczyła na 2020 rok cele ilościowe, tzw. „3x20%”, tj.: zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20 [%] w stosunku do roku 1990, zmniejszenie zużycia energii o 20[%] w porównaniu z prognozami dla UE na 2020 r., zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii do 20 [%] całkowitego zużycia energii w UE, w tym zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w transporcie do 10 [%]. W grudniu 2008 roku został przyjęty przez UE pakiet klimatyczno-energetyczny, w którym zawarte są konkretne narzędzia prawne realizacji ww. celów

Podstawowymi kierunkami polskiej polityki energetycznej określonymi w dokumencie „Polityka energetyczna Polski do 2030 roku” są:

- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Za istotne działania wspomagające realizację polityki energetycznej uznano aktywne włączenie się władz regionalnych w realizację jej celów, w tym poprzez przygotowywane na szczeblu wojewódzkim, powiatowym lub gminnym strategii rozwoju energetyki. Niezmiernie ważne jest, by w procesach określania priorytetów inwestycyjnych przez samorządy nie była pomijana energetyka. Co więcej, należy dążyć do korelacji planów inwestycyjnych gmin i przedsiębiorstw energetycznych.

Dobre planowanie energetyczne jest jednym z zasadniczych warunków powodzenia realizacji polityki energetycznej państwa.

Najważniejszymi elementami polityki energetycznej realizowanymi na szczeblu regionalnym i lokalnym powinny być:

- dążenie do oszczędności paliw i energii w sektorze publicznym poprzez realizację działań określonych w *Krajowym Planie Działań na rzecz efektywności energetycznej*;
- maksymalizacja wykorzystania istniejącego lokalnie potencjału energetyki odnawialnej, zarówno do produkcji energii elektrycznej, ciepła, chłodu, produkcji skojarzonej, jak również do wytwarzania biopaliw ciekłych i biogazu;
- zwiększenie wykorzystania technologii wysokosprawnego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej w układach skojarzonych, jako korzystnej alternatywy dla zasilania systemów ciepłowniczych i dużych obiektów w energię;
- rozwój scentralizowanych lokalnie systemów ciepłowniczych, który umożliwia osiągnięcie poprawy efektywności i parametrów ekologicznych procesu zaopatrzenia w ciepło oraz podniesienia lokalnego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
- modernizacja i dostosowanie do aktualnych potrzeb odbiorców sieci dystrybucji energii elektrycznej, ze szczególnym uwzględnieniem modernizacji sieci wiejskich i sieci zasilających tereny charakteryzujące się niskim poborem energii;
- rozbudowa sieci dystrybucyjnej gazu ziemnego na terenach słabo zgazyfikowanych, w szczególności terenach północno - wschodniej Polski;
- wspieranie realizacji w obszarze gmin inwestycji infrastrukturalnych o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego i rozwoju kraju, w tym przede wszystkim budowy sieci przesyłowych (elektroenergetycznych, gazowniczych, ropy naftowej i paliw płynnych), infrastruktury magazynowej, kopalni surowców energetycznych oraz dużych elektrowni systemowych.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy – *Prawo energetyczne* za koordynację realizacji polityki energetycznej odpowiedzialny jest Minister Gospodarki, niemniej jednak osiągnięcie celów polityki energetycznej wymagać będzie działań wielu organów administracji rządowej i lokalnej, a także przedsiębiorstw funkcjonujących w sektorze paliwowo-energetycznym.

Monitorowanie postępów w realizacji polityki energetycznej odbywać się będzie na podstawie wskaźników zamieszczonych w dokumencie.

Z zawartej w dokumencie prognozy wynika, że wzrost zużycia energii finalnej w horyzoncie prognozy (2006 - 2030) wynosi około 29 [%], przy czym największy wzrost 90 [%] przewidywany jest w sektorze usług. W sektorze przemysłu ten wzrost wyniesie około 15 [%]. W horyzoncie prognozy przewiduje się wzrost finalnego zużycia energii elektrycznej o 55 [%], gazu o 29 [%], ciepła sieciowego o 50 [%], produktów naftowych o 27 [%], energii odnawialnej bezpośredniego zużycia o 60 [%]. Tak duży wzrost zużycia energii odnawialnej wynika z konieczności spełnienia wymagań Pakietu Energetyczno-Klimatycznego.

Spełnienie celu polityki energetycznej, w zakresie 15 [%] udziału energii odnawialnej w strukturze energii finalnej brutto w 2020 r. jest wykonalne pod warunkiem przyspieszonego rozwoju wykorzystania wszystkich rodzajów źródeł energii odnawialnej, a w szczególności energetyki wiatrowej.

Udział biopaliw w zużyciu benzyny i oleju napędowego w 2020 r. wyniesie 10 [%] i około 10,4 [%] w 2030 r.

Przewiduje się istotny wzrost cen energii elektrycznej i ciepła sieciowego spowodowany wzrostem wymagań ekologicznych, zwłaszcza opłat za uprawnienia do emisji CO₂, i wzrostem cen nośników energii pierwotnej.

Koszty wytwarzania energii elektrycznej wzrosną gwałtownie około 2013 r. i 2020 r. ze względu na objęcie obowiązkiem zakupu uprawnień do emisji gazów cieplarnianych 30[%] wytwarzania energii w 2013 r. i 100[%] wytworzonej energii w 2020 r.

Od momentu powstania ustawowego obowiązku posiadania przez gminy założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe do chwili obecnej w przepisach wprowadzono wiele istotnych zmian, poszerzających zakres tych założeń. Zmiany dotyczą głównie efektywności energetycznej i najpełniej przedstawione zostały w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z dnia 10 maja 2011r. Nr 94, poz. 551), między innymi w art. 39 wprowadzającym zmiany do ustawy *Prawo energetyczne* oraz w art.10 określającym zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej. Zgodnie z art.10 jednostka sektora publicznego, realizując swoje zadania, stosuje, co najmniej dwa z wymienionych w ustawie środków poprawy efektywności energetycznej.

Środkami tymi są:

1. umowa, której przedmiotem jest realizacja i finansowanie przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej,
2. nabycie nowego urządzenia, instalacji lub pojazdu, charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji,
3. wymiana eksploatowanego urządzenia, instalacji lub pojazdu na urządzenie, instalację lub pojazd, o których mowa w pkt. 2, albo ich modernizacja,
4. nabycie lub wynajęcie efektywnych energetycznie budynków lub ich części albo przebudowa lub remont użytkowanych budynków, w tym realizacja przedsięwzięcia termo modernizacyjnego, sporządzenie audytu energetycznego w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów eksploatowanych budynków o powierzchni użytkowej powyżej 500 [m²], których jednostka sektora publicznego jest właścicielem lub zarządcą.

Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) jest podstawowym aktem prawa regulującym działanie samorządów terytorialnych, który określa (art. 7 ust. 1), iż do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w szczególności w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz. Gmina realizuje te zadania zgodnie z polityką energetyczną państwa, miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego albo ustaleniami zawartymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Ustawa Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 r. (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1504 z późn. zm.) określa zasady i warunki: zaopatrzenia i użytkowania paliw i energii, w tym ciepła, oraz działalności przedsiębiorstw energetycznych. Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją paliw gazowych i energii elektrycznej lub ciepła w celu racjonalizacji zadań inwestycyjnych przy sporządzaniu planów obejmujących m.in. przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy albo budowy sieci, są zobowiązane współpracować z przyłączonymi podmiotami oraz gminami, na których obszarze przedsiębiorstwa te prowadzą działalność gospodarczą. Plany rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe, energię elektryczną lub ciepło przedsiębiorstwa energetyczne sporządzają na okresy nie krótsze niż trzy lata.

Współpraca przedsiębiorstwa energetycznego z gminą winna polegać w szczególności na zapewnieniu spójności między planami przedsiębiorstw energetycznych, a założeniami do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe i planami, o których mowa w art. 19 i 20 ustawy.

Do zadań wójta, burmistrza, prezydenta miasta, w myśl art. 19 ustawy należy opracowanie projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Projekt założeń sporządza się dla obszaru gminy, co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.

Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Projekt założeń ma za zadanie określać:

- 1) *ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,*
- 2) *przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych,*
- 3) *możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych,*
- 4) *możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii, energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych,*
- 5) *zakres współpracy z innymi gminami.*

Gminy w myśl postanowień ustawy o samorządzie gminnym, a także ustawy Prawo energetyczne stały się głównym wykonawcą polityki energetycznej Państwa na swoim terenie.

Etapy uchwalania Projektu założeń.

- Wójt, burmistrz, prezydent miasta opracowuje Projekt założeń.
- Samorząd województwa opiniuje Projekt założeń w zakresie koordynacji współpracy z innymi gminami oraz w zakresie zgodności z polityką energetyczną państwa.
- Projekt założeń zostaje wyłożony do publicznego wglądu na okres 21 dni, powiadamiając o tym w sposób przyjęty zwyczajowo w danej miejscowości. W tym czasie istnieje możliwość składania przez osoby i jednostki organizacyjne wniosków, zastrzeżeń i uwag.
- Rada miejska uchwała założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, rozpatrując jednocześnie wnioski, zastrzeżenia i uwagi zgłoszone w czasie wyłożenia Projektu założeń do publicznego wglądu.

Nowe prawo dotyczące energii – tzw. trójpak energetyczny

Obecnie Ministerstwo Gospodarki prowadzi prace legislacyjne, mające na celu wprowadzenie trzech nowych ustaw (zwanych trójpakiem lub dużym trójpakiem): prawo energetyczne, prawo gazowe i ustawa o odnawialnych źródłach energii. Te trzy ustawy mają zastąpić dotychczasowe prawo energetyczne, dostosować je do wymagań UE i wymagań nowoczesnej energetyki, tj. energetyki odnawialnej, sieci inteligentnych, energetyki rozproszonej, uwolnienia rynku.

Zanim Ministerstwo Gospodarki wprowadzi duży trójpak energetyczny, opracowana została i wprowadzona w życie w dniu 11 września 2013 r., ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz

niektórych innych ustaw (tzw. mały trójpak energetyczny), zawierająca dużą część przepisów i uregulowań, przewidzianych do wprowadzenia w tzw. dużym trójpaku energetycznym.

Nowelizacja ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, wdraża w pełniejszy od dotychczasowego sposób przepisy unijne promujące wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych oraz regulujące wspólne zasady rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu ziemnego.

Nowelizacja wprowadza definicję odbiorcy wrażliwego (tj. osoby, która otrzymuje dodatek mieszkaniowy) wraz z określeniem przysługującego mu od 1 stycznia 2014 r. zryczałtowanego dodatku energetycznego. Dodatek energetyczny wynosić będzie rocznie nie więcej niż 30[%] iloczynu limitu zużycia energii elektrycznej oraz średniej ceny energii elektrycznej dla odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym. Limity określono następująco:

- 900 [kWh] w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa domowego prowadzonego przez osobę samotną;
- 1250 [kWh] w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 4 osób;
- 1500 [kWh] w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa domowego składającego się z co najmniej 5 osób.

Dodatek ten będzie przyznawany przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w drodze decyzji na wniosek odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej i wypłacany do dnia 10 każdego miesiąca z góry. Wypłata dodatku energetycznego będzie zadaniem z zakresu administracji rządowej. To dofinansowanie kosztów zakupu energii wypłacać będą gminy, otrzymujące na ten cel dotację z budżetu państwa (ustawa szczegółowo reguluje zasady jej udzielania).

Ponadto nowelizacja wskazuje przesłanki, po wystąpieniu których przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie przesyłania bądź dystrybucji paliw gazowych lub energii może wstrzymać (z zastrzeżeniami wynikającymi z ustawy) dostarczanie paliw gazowych czy energii. Tymi przesłankami są:

- gdy w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że nastąpiło nielegalne pobieranie paliw lub energii,
- gdy odbiorca zwleka z zapłatą za świadczone usługi, co najmniej przez okres 30 dni po upływie terminu płatności.

Ustawa dodaje przepisy regulujące wytwarzanie energii elektrycznej w mikroinstalacji (tzn. w urządzeniach o mocy poniżej 40 [kW]) przez osobę fizyczną niebędącą przedsiębiorcą oraz zasady przyłączania tych instalacji do sieci dystrybucyjnej. Osoby fizyczne, które chcą produkować energię z odnawialnych źródeł energii (OZE) w swoich gospodarstwach domowych, nie muszą zakładać działalności gospodarczej i uzyskiwać koncesji. Mogą także wprowadzić prąd do sieci i sprzedać po stawce równej 80% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej w kraju w roku poprzednim. Nowelizacja dodaje też przepisy dotyczące gwarancji pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnym źródle energii.

Dla przemysłowych odbiorców - firm energochłonnych przewidziano ulgę – po notyfikacji przepisów w Komisji Europejskiej zostaną częściowo zwolnieni z obowiązku rozliczania się z zielonych certyfikatów. Rozszerzono katalog podmiotów obowiązanych do przedstawienia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub biogazu rolniczego albo uiszczenia opłaty zastępczej o odbiorów przemysłowych, którzy w roku poprzedzającym rok realizacji obowiązku zużyli nie mniej niż 100 [GWh] energii elektrycznej, której koszt wyniósł nie mniej niż 3[%] wartości jego produkcji.

Ustawa wprowadza obowiązek sprzedaży przez firmy obracające gazem określonej części surowca za pośrednictwem giełdy (tzw. obligo gazowe). Od wejścia w życie nowelizacji do końca 2013 r. przez giełdy ma być sprzedawane 30[%] gazu wprowadzonego do sieci przesyłowej, w 2014 r. – 40[%], a od 1 stycznia 2015 r. – 55[%].

Nowelizacja nakłada na Ministra Gospodarki obowiązek opracowania projektu krajowego planu działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych do 2020 r. Nowelizacja określa też zasady monitorowania rynku energii elektrycznej, ciepła lub chłodu z odnawialnych źródeł energii, biogazu rolniczego, a także rynku biokomponentów, paliw ciekłych i biopaliw ciekłych stosowanych w transporcie.

Tzw. mały trójpak energetyczny to krok do zmian, które Ministerstwo Gospodarki zamierza wprowadzić w nowych ustawach: Prawo energetyczne, Prawo gazowe i ustawa o odnawialnych źródłach energii.

Prawo energetyczne

Projektowana ustawa - Prawo energetyczne ma na celu uporządkowanie oraz uproszczenie obowiązujących przepisów, wprowadzenie nowatorskich rozwiązań podyktowanych rozwojem rynku energii elektrycznej i rynków ciepła oraz ochroną odbiorców, a także dostosowanie do przepisów rozporządzenia (WE) Nr 713/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki oraz rozporządzenia (WE) Nr 714 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylającego rozporządzenie nr 1228/2003.

Projekt ustawy – Prawo energetyczne tworzy spójne ramy prawne w obszarze elektroenergetyki, ciepła oraz instrumentów wspierających kogenerację, z uwzględnieniem standardów europejskich. Ze względu na złożoną materię regulowana w tym projekcie, została podzielona na działy i rozdziały.

Dział 1 - określa zakres stosowania ustawy, zawiera definicje oraz ogólne normy w zakresie świadczenia usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej oraz przesyłania i dystrybucji ciepła.

Dział 2 - reguluje zasady i warunki dostarczania energii elektrycznej lub ciepła, w tym przyłączania do sieci, sprzedaży energii elektrycznej, praw odbiorcy i obowiązków sprzedawcy energii elektrycznej i ciepła oraz zadania przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, lub przesyłania i dystrybucji ciepła, albo w zakresie wytwarzania energii elektrycznej.

Dział 3 - obejmuje swoim zakresem zasady i warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i obrotu energią elektryczną, ciepłem i paliwami ciekłymi. Czwarty odnosi się będzie do zasad wyznaczania i działania operatorów systemów elektroenergetycznych oraz operatora informacji pomiarowych.

Dział 5 - zawiera normy dotyczące zasad postępowania w przypadku zagrożenia równowagi na rynku energii elektrycznej lub rynkach ciepła.

Dział 6 - określa mechanizmy i instrumenty wsparcia wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji.

Dział 7 - reguluje zagadnienia związane z polityką energetyczną państwa oraz działalnością planistyczną w energetyce.

Dział 8 - określa zasady i tryb powoływania oraz działania Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

Dział 9 - reguluje zasady kształtowania taryf dla energii elektrycznej i ciepła oraz informacji pomiarowej.

Dział 10 - określa wymagania dla urządzeń, instalacji i sieci w energetyce, zasady ich eksploatacji oraz zasady uzyskania świadectw kwalifikacyjnych.

Dział 11 - zawiera przepisy karne i kary pieniężne za nieprzestrzeganie obowiązków nałożonych ustawą.

Nowa ustawa wskazuje na rolę gmin w procesie planowania energetycznego:

- Przy sporządzaniu planu rozwoju sieci przedsiębiorstwo energetyczne będzie uwzględniało miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego albo studium przy braku takiego planu, politykę energetyczną państwa, oraz dziesięcioletni plan rozwoju sieci o zasięgu wspólnotowym, o którym mowa w art. 8 ust. 3 rozporządzenia nr 714/2009.
- Samorząd gminy uczestniczy w planowaniu zaopatrzenia w ciepło oraz energię elektryczną. Plan zaopatrzenia będzie sporządzał wójt, burmistrz albo prezydent miasta na okres co najmniej 15 lat i aktualizował co najmniej raz na 3 lata. Projekt planu zaopatrzenia będzie sporządzał zespół powołany przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, a złożony z przedstawicieli gminy, przedsiębiorstw energetycznych i innych wskazanych przez gminę osób.
- Przedsiębiorstwa energetyczne będą zobowiązane do współpracy z gminą w opracowywaniu planów zaopatrzenia. Opracowany i uzgodniony z użytkownikami systemu plan zaopatrzenia jest uchwalany przez radę gminy.

Prawo gazowe

Przewiduje się, że wejście w życie nowej ustawy korzystnie wpłynie na działalności przedsiębiorstw sektora gazowniczego poprzez stworzenie w ramach jednego aktu prawnego kompleksowej regulacji funkcjonowania

rynku gazu ziemnego. Ułatwi przede wszystkim prowadzenie działalności gospodarczej. Ustawa wpłynie korzystnie również na odbiorców gazu ziemnego. Kompleksowa regulacja funkcjonowania rynku gazu ziemnego w jednym akcie prawnym zapewni przejrzystość przepisów. Regulacje, wdrażane niniejszym projektem prowadzą do zwiększenia poziomu ochrony praw odbiorców energii m.in. poprzez utworzenie przy Prezesie URE punktu informacyjny dla odbiorców paliw i energii, którego celem jest zapewnienie konsumentom wszystkich niezbędnych informacji na temat ich praw, obecnych przepisów oraz dostępnych środków rozstrzygnięcia sporów. Projekt zakłada, że w celu racjonalizacji przedsięwzięć inwestycyjnych, przy sporządzaniu planów rozwoju operatorzy powinni współpracować z operatorami systemów współpracujących z ich systemami, sprzedawcami, użytkownikami systemu, odbiorcami oraz gminami, na których obszarze operatorzy wykonują działalność gospodarczą. Współpraca ta powinna polegać w szczególności na uzgadnianiu obszarów wymagających rozbudowy systemu gazowego oraz przekazywaniu użytkownikom systemu oraz odbiorcom informacji o planowanych przedsięwzięciach w takim zakresie, w jakim przedsięwzięcia te będą miały wpływ na pracę urzędzeń przyłączonych do systemu gazowego albo na zmianę warunków przyłączenia lub dostarczania gazu ziemnego.

Ustawa o odnawialnych źródłach energii

Rozpatrywany obecnie projekt ustawy umożliwi realizację celów krajowych, a także promowanie wszechstronnego i zrównoważonego wykorzystania energii odnawialnej. Rozwój ten powinien następować w sposób zapewniający uwzględnienie nie tylko interesów przedsiębiorców działających w sektorze energetyki odnawialnej, ale także innych podmiotów na których rozwój tej energetyki będzie miał wpływ, w szczególności odbiorców energii, podmiotów prowadzących działalność w sektorze rolnictwa czy też gminy na terenie których powstawać będą odnawialne źródła energii.

Celem projektowanej ustawy jest:

- zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i ochrony środowiska, między innymi w wyniku efektywnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- racjonalne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, uwzględniające realizację długofalowej polityki rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej, wypełnienie zobowiązań wynikających z zawartych umów międzynarodowych, oraz podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej,
- kształtowanie mechanizmów i instrumentów wspierających wytwarzanie energii elektrycznej, ciepła lub chłodu, lub biogazu rolniczego w instalacjach odnawialnych źródeł energii,
- wypracowanie optymalnego i zrównoważonego zaopatrzenia odbiorców końcowych w energię elektryczną, ciepło lub chłód, lub w biogaz rolniczy z instalacji odnawialnych źródeł energii,
- tworzenie innowacyjnych rozwiązań w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, ciepła lub chłodu, lub biogazu rolniczego w instalacjach odnawialnych źródeł energii,
- tworzenie nowych miejsc pracy w wyniku przyrostu liczby oddawanych do użytkowania nowych instalacji odnawialnych źródeł energii,
- zapewnienie wykorzystania na cele energetyczne produktów ubocznych i pozostałości z rolnictwa oraz przemysłu wykorzystującego surowce rolnicze.

Priorytetowym efektem obowiązywania ustawy o odnawialnych źródłach energii będzie zapewnienie realizacji celów w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii wynikających z dokumentów rządowych przyjętych przez Radę Ministrów, tj. Polityki energetycznej Polski do 2030 roku oraz Krajowego planu działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, jak również inicjowanie i koordynowanie działań organów administracji rządowej w tym obszarze, co pozwoli zapewnić spójność i skuteczność podejmowanych działań. Kolejnym ważnym efektem wdrożenia projektu ustawy o OZE będzie wdrożenie jednolitego i czytelnego systemu wsparcia dla producentów zielonej energii, który stanowić będzie wystarczającą zachętę inwestycyjną dla budowy nowych jednostek wytwórczych, ze szczególnym uwzględnieniem generacji rozproszonej opartej o lokalne zasoby OZE.

Plan gospodarki niskoemisyjnej

Idea ograniczenia emisji gazów cieplarnianych wynika z porozumień międzynarodowych. Ramowa Konwencja Klimatyczna UNFCCC, ratyfikowana przez 192 państwa, stanowi podstawę prac nad światową redukcją emisji

gazów cieplarnianych. Pierwsze szczegółowe uzgodnienia są wynikiem trzeciej konferencji stron (COP3) w 1997 r. w Kioto. Na mocy postanowień Protokołu z Kioto kraje, które zdecydowały się na jego ratyfikację, zobowiązują się do redukcji emisji gazów cieplarnianych średnio o 5,2% do 2012 r.

Z końcem 2006 roku Unia Europejska zobowiązała się do ograniczenia zużycia energii o 20[%] w stosunku do prognozy na rok 2020. Dla osiągnięcia tego ambitnego celu podejmowanych jest szereg działań w zakresie szeroko rozumianej promocji efektywności energetycznej. Działania te wymagają zaangażowanie społeczeństwa, decydentów i polityków oraz wszystkich podmiotów działających na rynku. Edukacja, kampanie informacyjne, wsparcie dla rozwoju efektywnych energetycznie technologii, standaryzacja i przepisy dotyczące minimalnych wymagań efektywnościowych i etykietowania, „Zielone zamówienia publiczne” to tylko niektóre z tych działań.

Zobowiązania redukcyjne gazów cieplarnianych, obligują do działań polegających głównie na przestawieniu gospodarki na gospodarkę niskoemisyjną, a tym samym ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i innych substancji. Jest to kluczowy krok w kierunku zapewnienia stabilnego środowiska oraz długofalowego zrównoważonego rozwoju.

Opracowanie i realizacja zadań określonych w Planie gospodarki niskoemisyjnej pozwala na osiągnięcie celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.:

- 2) redukcja emisji gazów cieplarnianych
- 3) zwiększenie udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł
- 4) redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Dodatkowym celem sporządzenia i realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej jest:

- a) zmniejszenie emisji pyłów i gazów powstających na skutek działalności człowieka - głównie z procesów energetycznego spalania paliw dla celów bytowych i przemysłowych, z rolnictwa i transportu drogowego,
- b) zmniejszenie źródła emisji NH_4 i CH_4 z wszystkich sektorów gospodarki,
- c) wspieranie działań termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, budynków i urzędów komunalnych, budynków i urzędów usługowych niekomunalnych,
- d) wspieranie działań wprowadzających racjonalizację użytkowania energii elektrycznej w sferze użytkowania,
- e) zwiększenie sprawności wytwarzania ciepła zastępując stare kotłownie węglowe jednostkami zmodernizowanymi o wysokiej sprawności,
- f) wspieranie budowy nowych zautomatyzowanych, wysokosprawnych źródeł ciepła i węzłów cieplnych,
- g) ograniczenie strat ciepła w ogrzewanych budynkach (opomiarowanie odbiorców ciepła, termomodernizacja, instalacja termozaworów),
- h) zwiększenie sprawności wytwarzania energii i zmniejszenia strat energii w przesyśle.

Cele te osiąga się wykorzystując sporządzoną bazę danych zawierającą wyselekcjonowane i usystematyzowane informacje pozwalające na ocenę gospodarki energią w Gminie oraz w jej poszczególnych sektorach i obiektach, oraz inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych.

Jednym ze środków osiągnięcia w/w celów jest przystąpienie do Porozumienia Burmistrzów. Porozumienie Burmistrzów to oddolny ruch europejski skupiający władze lokalne i regionalne, które dobrowolnie zobowiązują się do podniesienia efektywności energetycznej oraz zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii na swoim terenie. Celem sygnatariuszy Porozumienia jest wykrócenie poza przyjęty na szczeblu unijnym cel redukcji emisji CO_2 o 20[%] do 2020 roku. Aby ten cel osiągnąć i przełożyć swoje polityczne zobowiązanie na konkretne działania i projekty, sygnatariusze Porozumienia podejmują się sporządzenia bazowej inwentaryzacji emisji (BEI), opracowania i wdrożenia Planu działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP) oraz zaangażowania mieszkańców i lokalnych interesariuszy w proenergetyczne działania. Wsparcia sygnatariuszom Porozumienia udzielają Komisja Europejska, Biuro Porozumienia Burmistrzów oraz tzw. Koordynatorzy Porozumienia i Organizacje Wspierające Porozumienie.

Porozumienie Burmistrzów jest otwarte dla wszystkich samorządów lokalnych wybranych w demokratycznych wyborach, niezależnie od ich rozmiaru oraz stopnia realizacji działań na rzecz ochrony klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii.

4. Gmina Miasta Rypin – ogólna charakterystyka

Rypin – miasto i gmina we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie rypińskim.

Rypin należy do Związku Miast Polskich oraz wchodzi w skład związku Gmin Północnego Mazowsza i jest siedzibą Związku Gmin Rypińskich.

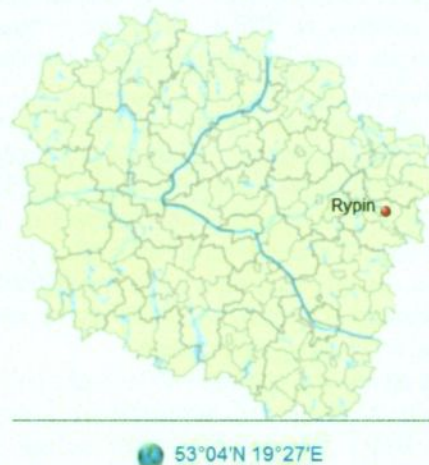
Siedziba władz samorządowych mieści się w Rypinie, adres: ul. Warszawska 40, 87-500 Rypin; adres internetowy <http://www.bip.rypin.eu/>.

Organem uchwałodawczym jest Rada Miejska, organem wykonawczym - Burmistrz.

Miasto Rypin jest jednocześnie siedzibą powiatu rypińskiego.

4.1 Położenie

Rypin jest Miastem powiatowym usytuowanym we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Położone na szlaku wiodącym z Kujaw na Warmię i z Pomorza na Mazowsze. Leży w północno-wschodniej części historycznej ziemi dobrzyńskiej nad rzeką Rypienicą – dopływem Drwęcy. Geograficznie obszar otaczający Rypin należy do Pojezierza Dobrzyńskiego. Ze względu na duże skupiska jezior na południowym zachodzie, okolice nazywane są Szwajcarią Dobrzyńską.

Rysunek nr 4.1-1. Położenie gminy Rypin w województwie kujawsko-pomorskim
Źródło: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Rypin>

Według podziału Polski na mezoregiony fizyczno-geograficzne, miasto Rypin położona jest na obszarze Pojezierza Dobrzyńskiego. Pod względem hydrograficznym przeważająca część obszaru gminy leży w dorzeczu rzeki Drwęcy, w zlewni jej lewobocznego dopływu Rypienicy. Budowę geologiczną wierzchniej warstw stanowią utwory plejstoceny reprezentowane przede wszystkim przez gliny morenowe oraz różnofrakcyjne piaski zalegające na glinach. Rzeźba powierzchni miasta charakteryzuje się dużym urozmaiceniem. Dominującym elementem orograficznym jest dolina Rypienicy wcinająca się w otaczający teren na głębokość dochodzącą do 20-25 [m]. Wspomniana forma wraz z licznymi dolinkami bocznymi i wcięciami erozyjnymi kształtuje dynamiczny krajobraz na znacznej części obszaru miasta.

Rypin jest jednym z najstarszych polskich miast. Pierwsze informacje o nim pochodzą z 1065 roku. Już w XI wieku miasto stało się stolicą odrębnej jednostki terytorialnej, zwanej kasztelanią, a od wieku XIV – powiatu. W ciągu tysiąclecia swych dziejów Rypin czterokrotnie pozbawiany był swej pozycji miasta stołecznego północnej części Ziemi Dobrzyńskiej. Dochodziło do tego z różnych przyczyn w latach 1236-1300 (rozbicie dzielnicowe), 1797-1866 (zabory), 1916-1918 (I wojna światowa), 1975-1998 (po Gierkowskiej reformie administracyjnej). Pierwotny gród rypiński zlokalizowany był na terenie obecnej wsi Starorypin i wielokrotnie padał ofiarą najazdów plemion bałtyckich (Prusów i Litwinów), a od końca XIII w. – Krzyżaków. Ośrodek w Starorypinie w początkach

XIV wieku posiadał murowany kościół bożogrobców NMP i Św. Piotra i Pawła. Prawdopodobnie między 1323 a 1326 rokiem otrzymał także prawa miejskie. Do całkowitej ruiny doprowadził miasto najazd krzyżacki z 1329 r. Odbudowa miasta nastąpiła już na nowym, łatwiejszym do obrony, miejscu. Centrum nowego Rypina stało się wzgórze nad Rypienicą, w pobliżu jeziora (obecnie ulice: Rynek, Jana Pawła II, Gdańska, Kilińskiego, 21 stycznia).

Miasto Rypin otoczone jest obszarem gminy wiejskiej Rypina, która graniczy z gminami:

1. powiatu rypińskiego:

- od zachodu – gmina Brzuze,
- od południa – gmina Rogowo,
- od wschodu – gmina Skrwilno,
- od północnego-zachodu – gmina Wąpielsk.

2. powiatu brodnickiego

- od północy – gmina Osiek,
- od północnego-wschodu – gmina Świdziebnia.

Przyroda i formy jej ochrony na terenie Miasta Rypin

Parki miejskie

Na terenie miasta Rypin znajdują się dwa parki miejskie, będące miejscem nagromadzenia wielu rzadkich gatunków drzew i roślin, co powoduje, że obiekty te mają również znaczenie dydaktyczne.

- Park nad rzeką Rypienicą – Założony w 1926 r. Na terenie o powierzchni około 3 mórg, od strony południowo-zachodniej miasta. Park usytuowany w obszarze o zróżnicowanej konfiguracji terenu – doliny rzeki Rypienicy i przyległych pagórków, ze ścieżkami, z bogatym starodrzewem, o kompozycji przestrzennej ściśle powiązanej z układem urbanistycznym miasta, sąsiednich cmentarzy oraz otaczających terenów podmiejskich – pól uprawnych i użytków zielonych, rozbudowanych współcześnie o obszerny, wielofunkcyjny zespół obiektów sportowych. W obrębie parku znajduje się Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.
- Park przy ul. 3 Maja – dawniej ogród przy Szkole Podstawowej nr 1, dziś wyłączony jako niezależnie funkcjonujący obszar zieleni, z włączoną w jego terytorium kaplicą św. Barbary i zlokalizowanym dawniej w jej sąsiedztwie cmentarzem. Układ kompozycyjny z niewielkimi przekształceniami wynikającymi ze współczesnego zagospodarowania. Utrzymany liczny starodrzew. Wraz z ogrodem przy szpitalu tworzy zwarty kompleks zieleni miejskiej w północnej części miasta.

Na terenie miasta występują również ogrody przy obiektach użyteczności publicznej, W tym:

- Ogród przy Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Kościuszki 51 – dawny obszerny ogród przy szpitalu założony w XIX w. Nazywany kiedyś „Ogrodem Szpitalnym” później „Ogrodem Miejskim”. Dawny układ kompozycyjny przekształcony po wybudowaniu w miejscu rozebranego szpitala – szkoły w 1938 r. oraz w okresie powojennym, zachowany liczny starodrzew.
- Ogród przy Szkole Podstawowej nr 1 - przy ul. 3 Maja z 1928/1930 r. Założony jako otoczenie zespołu dwóch szkół: męskiej i żeńskiej, obecnie szkoły Podstawowej nr 1. Ogród z elementami kompozycji regularnej, wyposażony w obiekty sportowe, pierwotnie większy o obszar sąsiedniego parku. Wraz z ogrodem przy szpitalu tworzy zwarty kompleks zieleni miejskiej w obrębie miasta.
- Ogród przy Szpitalu – przy ul. 3 Maja założony w 1923 r. Z bogatym starodrzewem. Układ kompozycyjny dawnego założenia zniekształcony współczesną zabudową.
- Ogród przy Domu Dziecka przy ul. Mławskiej 54 – dawny Dom Starców; założony w okresie międzywojennym, układ kompozycyjny ogrodu z niewielkimi przekształceniami wynikającymi ze współczesnego użytkowania, zachowany liczny starodrzew.

Pomniki przyrody

Na terenie Miasta Rypin znajdują się pomniki przyrody zestawione w poniższej tabeli.

Tabela nr 4.1-1 Wykaz pomników przyrody w mieście Rypin

Lp.	Nazwa	Obwód [cm]	Wys. [m]	Opis lokalizacji	Forma własności, zarządca	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	302	23	dz. Nr 28/1/28/2 i 24/1 (Pojedyncze drzewo rosnące na granicy 3 działek)	Gmina Miasta Rypin/Elżbieta i Andrzej Bednarscy ul. Piłsudskiego	20 grudnia 1988 r	Zarządzenie Wojewody Włocławskiego z dnia 20 grudnia 1988 r. nr 59/88	wiek ok. 200 lat
2	Miłorząb dwukłapowy (Ginkgo biloba)	201	15	dz. nr 24/5 (drzewo w ogrodzie przydomowym)	Jacek Jaroński ul. Piłsudskiego 33	20 grudnia 1988 r	Zarządzenie Wojewody Włocławskiego z dnia 20 grudnia 1988 r. nr 59/88	wiek ok. 150 lat
3	Surmia żółtkwiatowa (Catalpa ovata)	105	8	dz nr 58 (drzewo rosnące przy budynku w którym mieści się apteka Pod Orłem)	Gmina Miasta Rypin	21 lutego 2000 r.	Uchwała Rady Miasta Rypin nr XVIII/145/2000 z dnia 21.02.2000 r.	bd.
4	Surmia żółtkwiatowa (Catalpa ovata)	120	10	dz. nr 58 (drzewo rosnące pomiędzy Placem Sienkiewicza a ul. Ks. Chojeckiego)	Gmina Miasta Rypin	21 lutego 2000 r.	Uchwała Rady Miasta Rypin nr XVIII/145/2000 z dnia 21.02.2000 r.	bd.
5	Magnolia (Magnolia L.)	50	5,5	dz. nr 913	„REMILEX” Międzybórz, Sade Budy ul. Długa 60	21 lutego 2000 r.	Uchwała Rady Miasta Rypin nr XVIII/145/2000 z dnia 21.02.2000 r.	średnica korony ok. 4,5 m
6	Buk zwyczajny (Fagus sylvatica)	300	20	dz. nr 291 (teren parku przyszkolnego)	Skarb Państwa - Powiat Rypiński, Trwały zarząd - Zespół Szkół Nr 1 w Rypinie ul. Kościuszki 51	21 lutego 2000 r.	Uchwała Rady Miasta Rypin nr XVIII/145/2000 z dnia 21.02.2000 r.	bd.
7	Buk zwyczajny (Fagus sylvatica)	150	15	dz. nr 291 (teren parku przyszkolnego)	Skarb Państwa - Powiat Rypiński, Trwały zarząd - Zespół Szkół Nr 1 w Rypinie ul. Kościuszki 51	21 lutego 2000 r.	Uchwała Rady Miasta Rypin nr XVIII/145/2000 z dnia 21.02.2000 r.	bd.
8	Buk zwyczajny (Fagus sylvatica)	240	20	dz. nr 291 (teren parku przyszkolnego)	Skarb Państwa - Powiat Rypiński, Trwały zarząd - Zespół Szkół Nr 1 w Rypinie ul. Kościuszki 51	21 lutego 2000 r.	Uchwała Rady Miasta Rypin nr XVIII/145/2000 z dnia 21.02.2000 r.	bd.

Lasy

Jednym z głównych elementów środowiska biotycznego są lasy. Tworzą one na terenie Gminy Miasta Rypin kilka niewielkich kompleksów o łącznej powierzchni 41 [ha], co stanowi 3,7[%] powierzchni ogólnej gminy. Mała powierzchnia lasów na terenie miasta stanowi o niskiej bioróżnorodności ekosystemu analizowanego obszaru. Kompleksy leśne są rozmieszczone nierównomiernie na obszarze gminy, przede wszystkim związane są głównie z doliną Rypienicy.

Kompleksy łąkowo-bagienne

Bardzo ważnym elementem środowiska biotycznego są tereny podmokłe, torfowiska, łąki i pastwiska trwałe. Kompleksy te stanowią ostoje dla wielu gatunków zwierząt. Wobec braku większych powierzchni leśnych znaczącą rolę w systemie przyrodniczym miasta odgrywają obszary łąkowe (46 [ha]), pastwiska (59 [ha]) i sady (33 [ha]). Koncentrują się one głównie na obrzeżach strefy zurbanizowanej.

Formy ochrony przyrody, w tym NATURA 2000

Do form ochrony przyrody zalicza się: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie Gminy Miasta Rypin nie ma wyznaczonych obszarów podlegających ochronie przyrody.

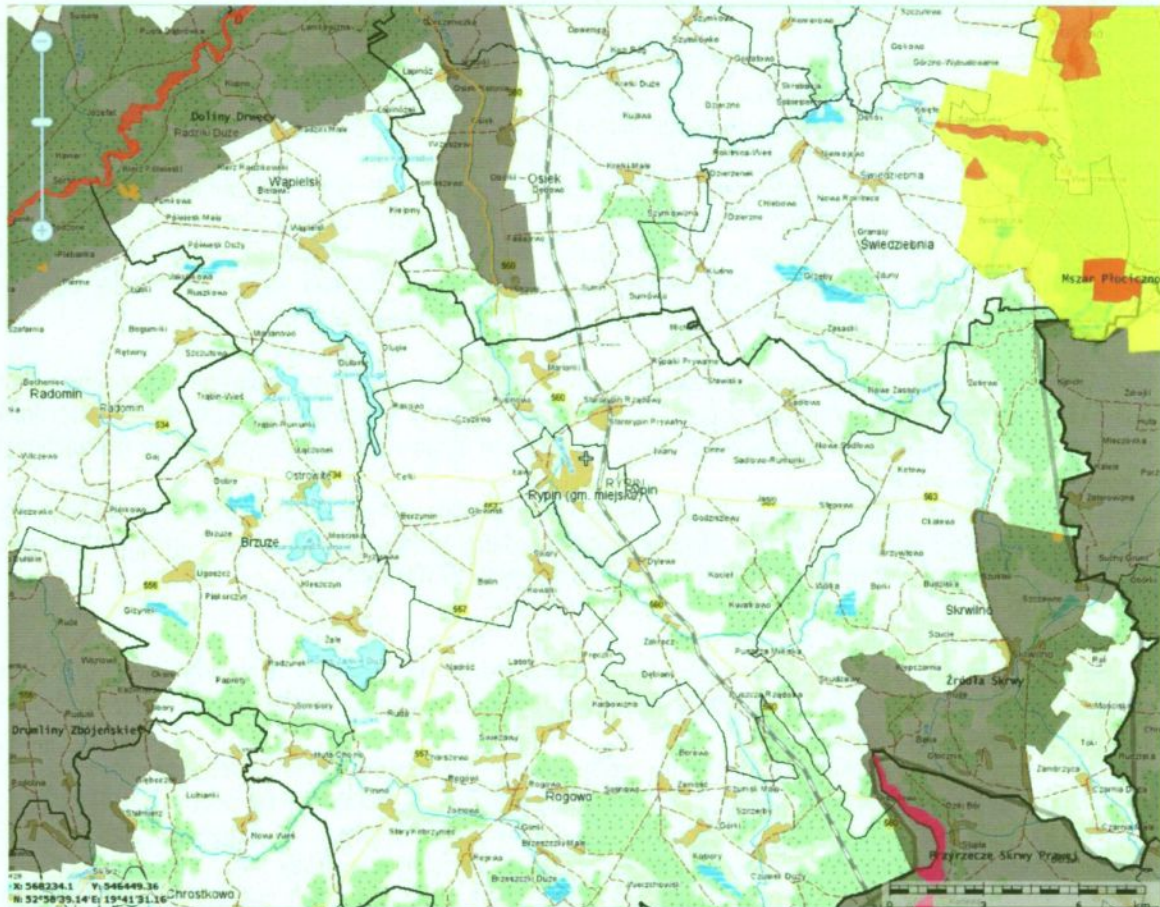
Do najbliższych obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody należą:

- Dolina Drwęcy – około 5 [km] na północ od granic Rypina, - Specjalny Obszar Ochrony siedlisk PLH280001, powierzchnia 12561,5 [ha], obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej,
- Bagienne Dolina Drwęcy - około 20 [km] na północ od granic Rypina, - Obszar Specjalnej Ochrony ptaków PLB040002, powierzchnia 3366 [ha], obszar wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska,
- Drumliny Zbójeńskie - około 12 [km] na południowy zachód od granic Rypina, - Obszar Chronionego Krajobrazu, powierzchnia 7085 [ha], utworzony 16 czerwca 1983 roku na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku,
- Źródła Skrwy - około 7,5 [km] na południowy-wschód od granic Rypina, - Obszar Chronionego Krajobrazu, o powierzchni 5178 [ha]. Obejmuje tereny północno- wschodnie województwa włocławskiego z jeziorem Skrwilno i rynną Jeziora Urszulewskiego. 50% obszaru zajmują lasy oraz występują tu kompleksy łąkowo-bagienne. Jest to obszar źródłiskowy rzeki Skrwy,
- Przrzeczce Skrwy Prawej – około 10 [km] na południowy-wschód od granic Rypina, - Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 33338 [ha], utworzony Rozp. Nr 17 Wojewody Mazowieckiego z 27.07.2006 (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 157 poz. 6154),
- Międzyrzecze Skrwy i Wkry - około 13 [km] na wschód od granic Rypina, - Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 28206,9 [ha], ustanowiony rozporządzeniem Nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005r.
- Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy - około 14 [km] na północny-wschód od granic Rypina, - utworzony w 1990 r. Park Krajobrazowy o powierzchni 27764,3 [ha], w tym: 13901,5 [ha] położonych w województwie kujawsko-pomorskim,
- Mszar Płociczno - około 16 [km] na północny-wschód od granic Rypina, - Specjalny Obszar Ochrony siedlisk PLH040035, powierzchnia 181,8 [ha], obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej,
- Ostoja Lidzbarska - około 19 [km] na północny-wschód od granic Rypina, - Specjalny Obszar Ochrony siedlisk PLH280012, powierzchnia 8866,9 [ha], obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej,
- Jeziora Skępskie - około 15 [km] na południe od granic Rypina, - Obszar Chronionego Krajobrazu, o powierzchni 10405 [ha]. Obejmuje ochroną jeziora Skępskie, łąki, stawy rybne - Chałacie, obszar źródłowy rzeki Mieć i dolinę rzeki, obiekty kulturowe - klasztor O.O. Bernardynów w Skępem, wydmowe formy eoliczne, duży kompleks leśny i łąki,
- Torfowisko Mieleńskie - około 19 [km] na południe od granic Rypina, - Specjalny Obszar Ochrony siedlisk PLH040018, Rezerwat Przyrody, o powierzchni 16,04 [ha], powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 26 listopada 1990 roku (M.P. z 1990 r. Nr 48).

Dolina rzeki Rypienicy stanowi ważny korytarz ekologiczny o znaczeniu wojewódzkim. Występujące tutaj kompleksy roślinności naturalnej i antropogenicznej mają istotny wpływ na kształtowanie „klimatu” przyrodniczego miasta i warunków życia mieszkańców. W związku z tym obszar ten winien być chroniony przed wprowadzeniem takich form zagospodarowania, które mogłyby wpłynąć negatywnie na jego ważną funkcję przyrodniczą.¹

Na poniższym rysunku przedstawiono graficznie lokalizację najbliższych obszarów podlegających ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000.

Rys. nr 4.1-2. Najbliższe formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000

Źródło: <http://maps.geoportal.gov.pl>

Wody podziemne i powierzchniowe

Dominującym elementem hydrograficznym jest rzeka Rypienica, która przepływa przez centralną i zachodnią część miasta. Uzupelnienie sieci rzecznej stanowią niewielkie oczka wodne oraz rowy melioracyjne i okresowe ciekły znajdują się głównie w południowej części miasta.

Wśród typów wód podziemnych, najpowszechniejszymi na terenie miasta Rypin są:

- wody gruntowe, które występują najpłycej i oddzielone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji). Ich zasilenie odbywa się poprzez infiltrujące opady atmosferyczne,
- wody głębokie, znajdujące się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słaboprzepuszczalnymi. Związek z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilenie, ale zwiększa odporność na zanieczyszczenia,

¹ Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rypin, listopad 2013

- wody głębinowe, są wodami izolowanymi od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych.

Na terenie miasta występują wszystkie ww. wody, wiekowo związane z trzeciorzędem i czwartorzędem. Największe zasoby wód podziemnych związane są z utworami wodonośnymi piętra czwartorzędowego, którego wody stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia ludności.

Miasto Rypin zaopatrywane jest w wodę z dwóch miejskich ujęć:

- Ujęcie wody przy ul. Wodnej – zasoby wody zatwierdzone w kategorii „B” $Q = 290$ [m³/h] Decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii w Warszawie KDH/013/4369/M/78 z dnia 30.11.1978 r. Wydajność stacji wodociągowej przy wykorzystaniu zbiornika wyrównawczego o pojemności 300 [m³] przez 5 godzin pokrywa docelowe zapotrzebowanie na wodę całego miasta Rypina. Zgodnie z Koncepcją w razie potrzeby istnieje możliwość zwiększenia wydajności ujęcia poprzez dobudowę zbiorników.
- Ujęcie wody Bielawki – zasoby wody zatwierdzone w kategorii „B” $Q = 100$ [m³/h] Decyzją Urzędu Wojewódzkiego we Włocławku OS-V-7530-32/91 z dnia 10.09.1991 r. Ujęcie składa się z trzech studni głębinowych. Stacja wodociągowa pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody ze zbiornikami wyrównawczymi podziemnymi o pojemności 2 x 215 [m³]. Ujęcie posiada wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej, która wynosi 5000 [m²] + 3978 [m²] studnie przy ul. Mławskiej i Polnej.

Obydwa ujęcia posiadają aktualne decyzje zasobowe oraz pozwolenia wodno-prawne na pobór wody i eksploatację urządzeń służących do poboru wody. Aktualny dobowy pobór wody wynosi do 2,28 tyś. [m³] z czego wynika, że zasoby wody są wykorzystane w niewielkim stopniu i w najbliższym okresie nie zachodzi konieczność ich zwiększenia.

Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie miasta Rypin (według danych GUS) wynosi około 30 [km], wg informacji z KOMES sp. z o.o. łączna długość sieci i przyłączy wodociągowych: 61300 [mb], w tym sieć magistralna 5200 [mb], sieć rozdzielcza 29000 [mb], ilość przyłączy 27100 [mb].

Analiza stanu gleb

Gmina miejska Rypin położona jest w obrębie tzw. niecki brzeźnej. Jest to strefa kontaktowa dwóch wielkich struktur geologicznych Europy, jakie stanowi platforma wschodnioeuropejska z prekambryjskich skał magmowych oraz obszar fałdowań paleozoicznych.

Gleby obszaru gminy miejskiej Rypin cechuje stosunkowo duże zróżnicowanie genetyczne. Wynika ono z różnorodności geologicznej podłoża, urozmaiconej orografii oraz zmienności stosunków wodnych.

Na obszarze miasta dominują gleby płowe rozwinięte na utworach gliniastych. Charakteryzują się wysokimi klasami bonitacyjnymi (I-IVb), co stanowi o wysokiej przydatności rolniczej (kompleksy 1-4).

Na terenach piaszczystych, zwłaszcza w południowej części gminy, przeważają płyty gleb bielcowych o średniej i niskiej przydatności rolniczej (kompleksy 5-9 i 14). Na tym terenie przewiduje się rozwój produkcji rolnej metodami zbliżonymi do naturalnych. Na glebach klas V i VI wskazane jest zalesianie tych gruntów, zwłaszcza wzdłuż cieków i na terenach turystycznych. W dolinie Rypienicy oraz większych zagłębieniach występują gleby hydrogeniczne.

Większe zagłębienia moreny dennej oraz dna rynien polodowcowych są miejscem występowania gleb bagiennych. Najczęściej są to gleby torfowe rozwinięte na torfowiskach niskich i przejściowych. Powstały w wyniku zarastania doliny rzecznej Rypienicy. Gleby torfowe tworzą siedliska olsów oraz wykorzystywane są jako użytki zielone.

Największe potencjalne zagrożenie substancjami i metalami ciężkimi dla gleb gminy miejskiej Rypin występuje wzdłuż dróg wojewódzkich przebiegających przez miasto Rypin między miastami. Są to drogi: Nr 534 Grudziądz – Wąbrzeźno – Golub Dobrzyń – Rypin; Nr 557 Rypin – Lipno; Nr 560 Brodnica – Rypin – Sierpc – Płock; Nr 563 Rypin – Żuromin – Mława.

Potencjalnym zagrożeniem zarówno dla gleb jak i wód gruntowych są również inne obiekty infrastruktury komunikacyjnej. Dotyczy to przede wszystkim stacji paliw płynnych. Zgromadzone w zbiornikach paliwa mogą w wyniku błędów eksploatacyjnych, bądź awarii, dostać się do gruntu i wód gruntowych. Zanieczyszczenia wód związkami ropopochodnymi są bardzo niebezpieczne ze względu na dużą skalę skażeń, a także praktyczną

niemożność ich eliminacji. Szczególne jednak zagrożenie, przynajmniej o charakterze potencjalnym stwarza ropociąg PERN, przebiegający przez obszar gminy wiejskiej Rypin. Ewentualna awaria tego obiektu może być przyczyną poważnej katastrofy ekologicznej, również dla miasta Rypin.

Zapobieganie degradacji oraz przeprowadzenie rekultywacji zdegradowanych gruntów, zgodnie z ustawą prawo ochrony środowiska, należy do obowiązków właścicieli gruntów. To wiąże się z koniecznością utrzymywania w stanie sprawności technicznej urządzeń przeciwoerozyjnych i urządzeń melioracji szczegółowych oraz z ewentualnie nakazanym przez starostę zalesianiem, zadrzewianiem czy zakrzewieniem gruntów lub z założeniem na nich trwałych użytków zielonych.

Jednym ze sposobów rekultywacji gruntów zanieczyszczonych metalami ciężkimi jest uprawa na tych terenach roślin energetycznych, których jedną z właściwości jest absorpcja metali ciężkich z gleby. Uprawy energetyczne można prowadzić na bardzo słabych gruntach, o dużej zawartości metali ciężkich, traktowanych często jako nieużytki. Kępiasty rozwój roślin sprzyja w tym wypadku zapobieganiu erozji wietrznej i wodnej, chroniąc grunty przyległe, a silnie rozwinięty system korzeniowy sprzyja stopniowej regeneracji i rekultywacji gruntu. Korzenie wierzby sorbują z gleby ogromną ilość metali ciężkich takich, jak: arsen, ołów, kadm, cynk itp. Jeśli źródło emitujące tego typu zanieczyszczenia zostanie zatrzymane, wieloletnia uprawa wierzby może nie tylko przynieść korzyści finansowe, ale też wydajnie przyczynić się do poprawy klasy bonitacyjnej gleby.

Wadą upraw energetycznych jest to, że zmniejszają liczbę wytwarzanej żywności, gdyż zajmują potencjalny areal możliwy do wykorzystania do produkcji roślin na cele żywnościowe.

Turystyka

Jedną z największych inwestycji sportowych w ostatnich latach jest budowa Rypińskiego Centrum Sportu, które otwarte w listopadzie 2011 r. Znajduje się tutaj nowo wybudowana hala sportowa, basen z najdłuższą zjeżdżalnią w województwie kujawsko-pomorskim (ok. 107 [m]), kręgielnia i spa.

Dodatkowo w mieście jest Stadion sportowy im. Stanisławy Walasiewicz, dwa boiska Orlik 2012, skatepark, korty tenisowe. Wizytówką miasta są tereny rekreacyjne zlokalizowane nad rzeką Rypienica, opieką nad nimi zajmują się Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Do najbardziej interesujących zabytków miasta Rypin należą:

Kościół pod wezwaniem Świętej Trójcy.

Wzniesiony został w 1355 roku z fundacji książąt dobrzyńskich Bolesława i Władysława. Zbudowany jest w stylu gotyckim. Szczyty i kruchta zachodnia to styl neogotycki. Świątynia jest murowana, w ceglach widoczne są liczne wgłębienia (wyżłobione palcami przez pątników w ramach pokuty). Od zachodu znajduje się neogotycka kruchta. Wnętrze nakryte jest pozornym sklepieniem kolebkowym. Kościół był odnawiany po raz ostatni w 1995 roku.

Kościół Ewangelicko-Augsburski.

Wybudowany w 1888 roku w tzw. Grodzie Templariuszy. Neogotycki, wykonany według projektu Stappelmanna. Wnętrze kościoła zdobi bogata polichromia, rzeźbiona ambona i trzyczęściowy ołtarz. Wyposażony jest w stylowe ławki i empy. Wieżę zdobi zegar sprowadzony z Pragi w 1911 roku.

Kaplica pod wezwaniem św. Barbary.

Zbudowana w 1780 roku. Drewniana konstrukcja zrębowa na podmurówce kamiennej. Dach wielopłociowy kryty gontem, na nim wieżyczka zwieńczona daszkiem namiotowym. Ostatnimi czasy odkryto i odrestaurowano polichromie.

ZGODA, dawniej budynek Rypińskiego Towarzystwa Kredytowego.

W 1922 roku, Rypińskie Towarzystwo Kredytowe założone z inicjatywy dra W. Cholewińskiego oraz W. Żochowskiego przekształciło się w Bank Spółdzielczy w Rypinie. Bank ten odgrywał poważną rolę w rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu w mieście. W roku 1913 położony został kamień węgielny pod budowę nowej siedziby dla Towarzystwa Kredytowego. Budowa gmachu przeciągnęła się do 1917 roku z powodu wybuchu I wojny światowej.

"Dom Kaźni" obecnie Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej.

Siedziba dawnego komisariatu Policji Państwowej w Rypinie, gdzie w pierwszych miesiącach niemieckiej okupacji członkowie paramilitarnego Selbstschutzu i funkcjonariusze Gestapo przetrzymywali, torturowali oraz mordowali mieszkańców Ziemi Dobrzyńskiej. Jesienią 1939 przez piwnice budynku przy ulicy Warszawskiej 20 przewinęło się ponad 1000 Polaków i Żydów, spośród których większość zamordowano na terenie budynku lub w pobliskich lasach skwileńskich i rusinowskich. Obecnie w dawnym „Domu Kaźni” mieści się Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej.

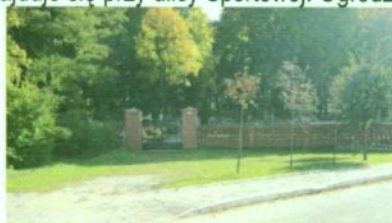
Cmentarz Żydowski w Rypinie

Cmentarz został prawdopodobnie założony w XVIII lub XIX wieku. Znajduje się przy ulicy Spokojnej, jego powierzchnia to 0,35 ha. Podczas II wojny światowej został zniszczony przez hitlerowców. Po wojnie ze zniszczonych płyt po wojnie utworzono lapidarium.

Cmentarz Ewangelicki

Powstały w 2. połowie XIX wieku. Znajduje się przy ulicy Sportowej. Ogradzony murem z czerwonej cegły.

Współpraca partnerska Gminy Miasta Rypin

Rypin nawiązał liczne kontakty w ramach partnerstwa. Miasta partnerskie Rypina to:

1. Bauska - Łotwa,
2. Hedemora - Szwecja,
3. Pakroje - Litwa,
4. Łęczycza – Polska.

W dniach od 24 do 26 lipca 2009 r. władze Rypina, przebywały w partnerskim mieście Bauska. Łotewskie miasto obchodziło 400-lecie nadania praw miejskich. Podpisano porozumienie, które zakłada wspieranie kontaktów gospodarczych, owocujących obopólnym rozwojem współpracy ekonomicznej i handlowej oraz na zasadzie wzajemnego porozumienia wymianę delegacji, specjalistów, konsultantów, stażystów, grup młodzieżowych, sportowców, kolektywów twórczych, przedstawicieli organizacji społecznych i obywatelskich. W ramach jubileuszowych uroczystości zorganizowana została konferencja miast partnerskich, w której uczestniczyli przedstawiciele z Bauski, Rypina, szwedzkiej Hedemory i litewskiego miasta Pakroje. Spotkanie zaowocowało wielonarodowym porozumieniem o współpracy. Porozumienie otwiera Rypinowi drogę do podpisania umów partnerskich z Hedemorą i Pakroje oraz rozbudowę współpracy międzynarodowej.

W ramach podpisanego porozumienia o współpracy partnerskiej Rypina i Łęczyczy miasta będą ze sobą współpracować m.in. w zakresie edukacji, promocji, kultury, turystyki, sportu. Po podpisaniu porozumienia w swoich wystąpieniach obaj Burmistrzowie podkreślali m.in. podobieństwo miast, otwartość na współpracę i chęć wymiany doświadczeń oraz powiązania historyczne.

4.2 Budowa terenu

Budowę geologiczną wierzchnich warstw stanowią utwory plejstoceniowe reprezentowane przede wszystkim przez gliny morenowe oraz różnofrakcyjne piaski zalegające na glinach. Rzeźba powierzchni miasta charakteryzuje się dużym urozmaiceniem. Dominującym elementem orograficznym jest dolina Rypienicy wcinająca się w otaczający teren na głębokość dochodzącą do 20-25 [m]. Wspomniana forma wraz z licznymi dolinkami bocznymi i wcięciami erozyjnymi kształtuje dynamiczny krajobraz na znacznej części obszaru miasta.

Najstarszymi utworami z wykonanych wierceń hydrogeologicznych w okolicy Rypina są utwory trzeciorzędowe. Miąższość utworów trzeciorzędowych wynosi około 200 [m]. Rozpoczynają się iltami zwięzłymi, stratygraficznie należącymi do pliocenu. Iły te posiadają zmienne zabarwienie od siwej, szarej poprzez zielonkawą, niebieską i czerwoną do brunatnej i czarnej.

Utwory miocenu reprezentowane są przez osady piaszczyste, mułki, ily i węgiel brunatny. Osady piaszczyste to drobno i średnioziarniste piaski kwarcowe, niekiedy ilaste o barwie od ciemno szarej do brunatnej. Mułki są głównie kwarcowo - mikowe, niekiedy z partiami ilastymi lub piaszczystymi. Zawierać mogą wkładki węgla brunatnego, którego miąższość może dochodzić do trzech metrów. Mułki są zwięzłe o barwie od jasnoszarej do czarnej.

Utwory czwartorzędowe zalegają na terenie całego miasta Rypin o bardzo zmiennej grubości. Plejstocen przede wszystkim stanowią gliny zwałowe i piaski wodnolodowcowe zalegające bezpośrednio pod holocenem.

Z analizy profili wynika, że występujące tu gliny zwałowe szare należą do zlodowacenia środkowopolskiego i nastąpiło rozmycie moreny dennej. Z uwagi na niedużą miąższość utworów czwartorzędowych w rejonie ujęć wody, trudno ustalić poszczególne stadiały zlodowaceń

W holocenie osadziły się piaski oraz namuły i torfy. W zagłębieniach znajdujących się w pobliżu ujęć wody, występują namuły torfiaste.

4.3 Powierzchnia

Powierzchnia miasta wynosi: 1096 [ha]. Struktura użytkowania gruntów na terenie miasta Rypina przedstawia się następująco:

1. Użytki rolne: 695 [ha],
 - grunty orne: 515 [ha],
 - sady: 30 [ha],
 - łąki: 46 [ha],
 - pastwiska: 59 [ha],
 - grunty rolne zabudowane: 38 [ha],
 - grunty pod rowami: 7 [ha],
2. Grunty leśne i zadrzewione: 41 [ha],
3. Grunty zabudowane i zurbanizowane: 335 [ha],
 - tereny mieszkaniowe: 128 [ha],
 - tereny przemysłowe: 50 [ha],
 - inne tereny zabudowane: 59 [ha],
 - zurbanizowane tereny niezabudowane: 0 [ha],
 - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe: 19 [ha],
 - drogi: 61 [ha],
 - tereny kolejowe: 18 [ha],
4. Grunty pod wodami: 5 [ha],
5. Nieużytki: 20 [ha].

4.4 Ludność

Miasto Rypin obecnie liczy 16859 mieszkańców. W lipcu 2013 roku gminę miejską zamieszkiwało 16859 osób, gęstość zaludnienia wynosiła 1538 osób na [km²] powierzchni. Obecnie obserwuje się systematyczny spadek ludności miejskiej, a od 1978 roku do 1998 roku przybyło w mieście 5447 osób. Cechą charakterystyczną ludności Rypina jest liczebna przewaga kobiet nad mężczyznami.

Tabela nr 4.4-1. Liczba ludności w latach 2010 - 2012 (dane GUS)

Lp.	ogółem			mężczyźni			kobiety		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	16933	16874	16859	8107	8083	8068	8826	8791	8791

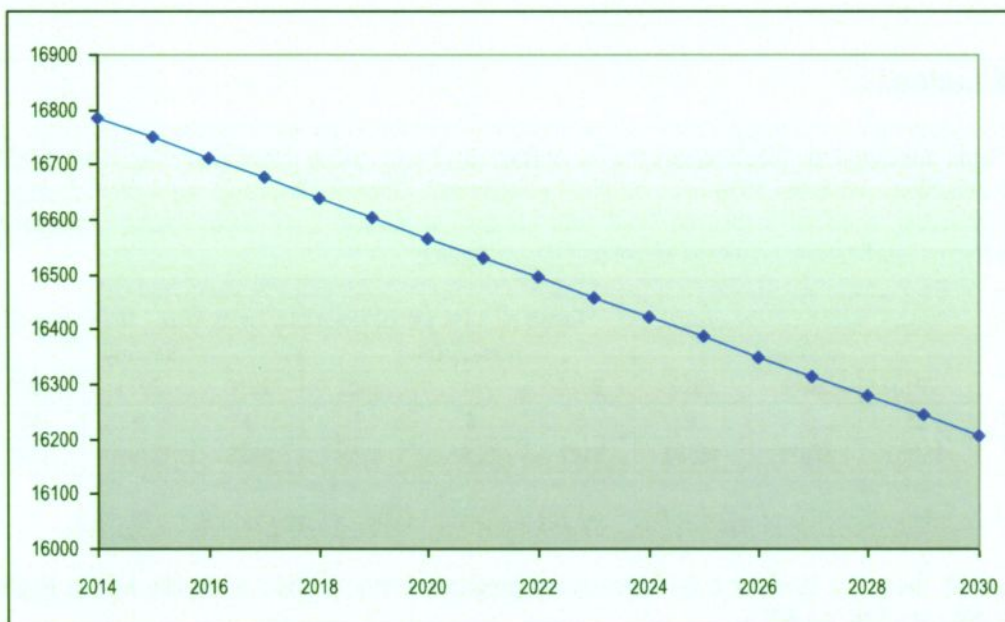
Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika tendencja malejąca liczby ludności w Rypinie.

Na podstawie danych z tabeli nr 4.4-1 opracowano prognozę liczby ludności w Gminie Miasta Rypin, którą przedstawiono w tabeli nr 4.4-2..

Tabela nr 4.4-2 Prognoza liczby ludności w Rypinie (dane GUS)

Lp.	Rok	Prognozowana liczba ludności		
		ogółem	mężczyźni	kobiety
1	2	3	4	5
1	2014	16749	8019	8730
2	2015	16712	8001	8711
3	2016	16675	7984	8692
4	2017	16639	7966	8673
5	2018	16603	7949	8654
6	2019	16566	7932	8635
7	2020	16530	7914	8616
8	2021	16494	7897	8597
9	2022	16458	7880	8578
10	2023	16422	7862	8559
11	2024	16386	7845	8541
12	2025	16350	7828	8522
13	2026	16314	7811	8503
14	2027	16279	7794	8485
15	2028	16243	7777	8466
16	2029	16208	7760	8448
17	2030	16173	7743	8430

Prognozę liczby ludności w Gminie Miasta Rypin przedstawiono w postaci graficznej na poniższym rysunku.

Rysunek nr 4.4-1 Prognoza liczby ludności w Gminie Miasta Rypin na lata 2014 ÷ 2030

Na podstawie liczby ludności odnotowanych w ostatnich latach obliczono wskaźnik liczby ludności, względem którego obliczono przewidywalną liczbę ludności w latach 2014 ÷ 2030. Wyniki obliczeń wskazują zmniejszenie liczby ludności w roku 2030 o około 600 osób w stosunku do roku 2013.

4.5 Klimat i powietrze

Urozmaicona rzeźba terenu powoduje, że obszar miasta charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami topoklimatycznymi. Można wyodrębnić trzy typy obszarów o odmiennym klimacie:

- dolina Rypienicy,
- tereny zabudowy miejskiej,
- tereny użytkowane rolniczo.

W zagłębieniach terenowych występuje niekorzystny mikroklimat powstający na skutek inwersji termicznych, zalegania mas chłodnego powietrza i tworzenia mgieł. Zjawiska te są szczególnie odczuwalne w okresie jesiennym, co nie pozostaje bez znaczenia w przypadku średniorocznego zapotrzebowania na energię grzewczą. Na znaczne różnice temperatur na omawianym terenie wpływ mają zwłaszcza warunki lokalne. Decydują tu takie czynniki jak rzeźba terenu, sąsiedztwo lasu, zbiorników wodnych itp. Dominującym typem obszaru gminnego jest płaska, miejscami falista wysoczyzna morenowa. Rzeźbę terenu urozmaicają pagórki i wzgórza morenowe, jak również liczne formy wklęsłe, rynny subglacjalne oraz liczne zagłębienia bezodpływowe, których dna podobnie jak rynien są podmokłe i zabagnione.

Miasto Rypin - położone w centralnej części Niżu Polskiego - posiada klimat, którego ogólne cechy nawiązują do klimatu całej Polski. Z racji położenia geograficznego jest to klimat umiarkowany, przejściowy, pomiędzy odmianą oceaniczną Europy Zachodniej i kontynentalną Europy Wschodniej i Azji. Związane z tym częste zmiany napływu mas powietrznych różnego pochodzenia przyczyniają się bezpośrednio do znacznej zmienności stanów pogodowych.

Dla potrzeb niniejszej dokumentacji przyjęto dane meteorologiczne uzyskane w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie dla stacji meteorologicznej w Toruniu, która jest dla rozpatrywanego terenu najbliższą i najbardziej reprezentatywną stacją opisaną w obowiązującym „Katalogu danych meteorologicznych” Warszawa 1979 r. Stacja ta usytuowana jest w miejscu o współrzędnych:

- szerokość geograficzna północna - 53° 03'
- długość geograficzna wschodnia - 18° 35'

- wysokość nad poziomem morza - 69 [m].

Średnie roczne sumy opadów na obszarze gminy miejskiej Rypin kształtują się na poziomie 560 [mm]. Maksimum opadów przypada na miesiąc czerwiec i wynosi 92 [mm]. Dla obszaru całej gminy można przyjąć średnią wartość wilgotności w granicach 70 – 75[%]. Wyższe wartości posiadają tereny podmokłe oraz położone w sąsiedztwie dużych powierzchni wodnych. Opady okresu wegetacyjnego, obejmującego miesiące od kwietnia do września, wynoszą około 360 [mm] (Brenda 1996). Faktem jest, że opady w ostatnich latach są niższe w porównaniu z okresem lat 70-tych o około 70-100 [mm].

Na analizowanym obszarze średnie miesięczne prędkości wiatrów dolnych dla roku, bez rozbicia na kierunki wynoszą 3,0 [m/s], przy czym ich wartości są wyższe zimą i wiosną niż latem i jesienią. Częstość silnych wiatrów (> 10 [m/s]) jest na ogół mała (ok. 1,2[%]), a cisze całodobowe praktycznie nie występują.

Na rozpatrywanym terenie przeważają wiatry z kierunków 230 – 250[°] i 260 - 280[°], czyli południowo-zachodnie i zachodnie, których jest odpowiednio 14,45[%] i 12,95[%] ogólnej ilości.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 8[°C]. Absolutne maksymalne temperatury osiągają 38[°C], natomiast minimalne dochodzą do -32[°C].

Ważnym elementem klimatu jest zachmurzenie, które bezpośrednio wpływa na stosunki insolacyjno-radiacyjne i możliwości wykorzystania instalacji opartych na energii słońca.

Według prowadzonych obserwacji, średnie miesięczne zachmurzenie w cyklu rocznym jest najmniejsze w czerwcu i stanowi 5,2 pokrycia nieba (w skali 0–10), największe jest w listopadzie i grudniu (7,9) przy średnim rocznym 6,4. Wartości te prawie dokładnie pokrywają się z wartościami średnimi dla całej Polski. Średnia roczna liczba dni pogodnych (gdy średnie dobowe zachmurzenie jest mniejsze od 2) wynosi 52 dni, a pochmurnych (średnie dobowe zachmurzenie większe od 8) wynosi 138 dni.

Stan jakości powietrza na terenie Rypina kształtowany jest głównie przez źródła zlokalizowane w centralnej części miasta, którymi są indywidualne źródła ciepła oraz duży ruch pojazdów mechanicznych. Ten ostatni jest wynikiem, między innymi, braku systemu obwodnic, umożliwiających wyprowadzenie ruchu tranzytowego z tego obszaru. Oddziaływanie tych dwóch czynników powoduje pogorszenie, w stosunku do innych części miasta, warunków higieny powietrza atmosferycznego oraz klimatu akustycznego.

Źródła emisji pyłów i zanieczyszczeń do powietrza związane z przemysłem, zlokalizowane są w jednej wykształconej dzielnicy przemysłowej, położonej w stosunku do struktury miasta po stronie wschodniej (zawietrzna) i w różnych częściach miasta niewielkie zgrupowania po jednym lub kilka zakładów.

Według danych podanych „Raportcie o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2012 roku” emisja substancji i pyłów do powietrza w powiecie rypińskim przedstawiała się zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela nr 4.5-1 Emisja substancji i pyłów do powietrza w powiecie rypińskim

Lp.	Emisja z podmiotów [Mg/rok]					
	SO ₂	NO ₂	CO	CO ₂	Pyły ze spalania paliw	Pyły pozostałe
1	2	3	4	5	6	7
Emisja energetyczna						
1	201,5	56,9	206,2	50275,8	79,4	4,0
Emisja technologiczna						
2	0,2	0,8	11,0	124,9	0,0	9,2

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że emisja ze źródeł związanych z ogrzewaniem jest wielokrotnie wyższa od emisji ze źródeł związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstw przemysłowych.

4.6 Budownictwo

Budownictwo mieszkaniowe

Mieszkaniowy zasób Gminy Miasta Rypin obejmuje budynki i lokale mieszkalne i socjalne.

Według danych na 2011 r. Miasto dysponowało 747 mieszkaniami komunalnymi oraz 240 mieszkaniami na wynajem (bloki RTBS). Zarządcą mieszkań komunalnych jest spółka miejska Rypińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, która zarządza także 344 mieszkaniami należącymi do wspólnot mieszkaniowych. Stan wielu domów komunalnych jest zły. Obecnie 10 domów (9,6%) wszystkich domów komunalnych wytypowanych jest do rozbiórki.

Oprócz RTBS na terenie Rypina istnieją jeszcze spółdzielnie mieszkaniowe.

Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa w Rypinie posiada obecnie sześćdziesiąt pięć budynków mieszkalnych o 1866 mieszkańach. W budynkach spółdzielni mieszka około 6300 osób. Powierzchnia użytkowa mieszkań wynosi 104150 [m²].

Według danych pochodzących z GUS liczba budynków mieszkalnych w Rypinie na przestrzeni lat 2008 – 2011 rosła, lecz w sposób umiarkowany. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie liczby budynków mieszkalnych.

Tabela nr 4.6-1. Liczba oddanych do użytkowania budynków mieszkalnych w Rypinie w latach 2008-2011 (dane GUS)

Lp.	Rodzaj lokalu	Jednostka miary	Lata			
			2008	2009	2010	2011
1	2	3	4	5	6	7
Mieszkania oddane do użytkowania - ogółem						
1	mieszkania	mieszkanie	55	105	34	94
2	izby	izba	245	374	144	341
3	powierzchnia użytkowa	[m ²]	5348	7170	3274	7182
Mieszkania oddane do użytkowania - komunalne						
4	mieszkania	mieszkanie	b.d.	b.d.	b.d.	12
5	izby	izba	b.d.	b.d.	b.d.	26
6	powierzchnia użytkowa	[m ²]	b.d.	b.d.	b.d.	562
Mieszkania oddane do użytkowania – społeczne czynszowe						
7	mieszkania	mieszkanie	24	b.d.	b.d.	b.d.
8	izby	izba	70	b.d.	b.d.	b.d.
9	powierzchnia użytkowa	[m ²]	1200	b.d.	b.d.	b.d.
Mieszkania oddane do użytkowania – przeznaczone na sprzedaż lub wynajem						
10	mieszkania	mieszkanie	b.d.	84	12	60
11	izby	izba	b.d.	267	38	192
12	powierzchnia użytkowa	[m ²]	b.d.	4364	755	3748
Mieszkania oddane do użytkowania - indywidualne						
13	mieszkania	mieszkanie	31	21	22	22
14	izby	izba	175	107	106	123
15	powierzchnia użytkowa	[m ²]	4148	2806	2519	2872

b.d. – brak danych

Budynki użyteczności publicznej

W oparciu o przekazane dane, w poniższej tabeli zestawiono budynki użytkowe podlegające Miastu, inne niż mieszkalne.

Tabela nr 4.6-2. Budynek użytkowe, podlegające Miastu, inne niż mieszkalne

Lp.	Obiekt nazwa i adres	Powierzchnia [m ²]
1	2	3
1	Budynek administracyjny Urzędu Miejskiego w Rypinie; ul. Warszawska 40, 87-500 Rypin	1173,35
2	Przedszole Miejskie nr 1; ul. Młyńska 3, 87-500 Rypin	733,50
3	Przedszole Miejskie nr 2; ul. Wojska Polskiego 11, 87-500 Rypin	1930,47
4	Przedszole Miejskie nr 3; ul. Sommera 16, 87-500 Rypin	733,50
5	Szkoła Podstawowa nr 1; ul. 3 Maja 3, 87-500 Rypin	4404
6	Szkoła Podstawowa nr 3; ul. Młyńska 3, 87-500 Rypin	7494,38
7	Budynek Zespołu Szkół Miejskich, ul. Sportowa 24, 87-500 Rypin	5378,20
8	Budynek Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej; ul. Warszawska 20, 87-500 Rypin	958,27
9	Budynek Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji; ul. Sportowa 41, 87-500 Rypin	406
10	Budynek RTBS + siłownia; ul. Orzeszkowej 9 87-500 Rypin	b.d.
11	Rypiński Dom Kultury; ul. Warszawska 8 87-500 Rypin	1114
12	Środowiskowy Dom Samopomocy; ul. Kościuszki 17A 87-500 Rypin	841,10
13	Hala sportowa z basenem	6096,70
14	Budynek użytkowy, ul. Mławska 22B	262,01

b.d. – brak danych

Większość budynków wymienionych w powyższej tabeli ogrzewana jest poprzez sieć ciepłowniczą MPEC.

4.7 Gospodarka

W mieście najprężniej działają branże: odzieżowa, spożywcza, budowlana i metalowa. Silnie rozwinięty jest handel zarówno hurtowy, jak i detaliczny. W tych gałęziach znajduje pracę większość mieszkańców. W Rypinie funkcjonuje osiem firm zatrudniających powyżej stu osób. Produkcja zdrowej żywności stwarza możliwość rozbudowy przetwórstwa. Wśród potentatów rynku lokalnego znajdują się tak znane i cenione na rynku polskim i rynkach zagranicznych firmy jak: firma Rejs Rypin, Kaufmann, DAMIX, EMIX, Spółdzielnia Mleczarska ROTR, Kujawsko-Dobrzyńska Spółdzielnia Handlowa i wiele innych, które same w sobie poprzez znaczącą pozycję promują region. Miasto dysponuje zarówno nieruchomościami, jak i terenami pod zabudowę, oferując ulgi podatkowe i duże zasoby wykwalifikowanej siły roboczej. Jako stolica powiatu, zapewnia lokalną obsługę administracyjną, prawną i bankową. W myśl opracowanej na najbliższe dziesięciolecie strategii rozwoju, miasto winno stać się lokalnym, wszechstronnie przygotowanym centrum obsługi rolnictwa, wykorzystującym posiadane walory przyrodnicze i turystyczne.

Obecnie (dane na 2011 r.) na terenie miasta zarejestrowanych jest 1106 podmiotów gospodarczych.

Do najważniejszych zakładów na terenie miasta zalicza się:

1. Przemysł spożywczy:
 - Spółdzielnia Mleczarska ROTR (przetwórstwo mleka metodą UHT, proszkowania),
2. Przemysł metalowy:
 - Przedsiębiorstwo Produkcji Akcesoriów Meblowych i Wyrobów z Drułu „Damix” - akcesoria meblowe i wyroby z drutu,
 - PPUH „Pom-Tor” - produkcja i usługi dla rolnictwa,
 - „REJS” Sp. z o.o. i PROTECH Sp. z o.o. – akcesoria meblowe,
 - Kaufmann Sp. z o.o. – reklamy świetlne,
3. Przemysł lekki:
 - „Markit-2” Spółka z o.o. - konfekcja damska,
 - Hadepol Sp. z o.o. – produkcja opakowań z papieru i tworzyw sztucznych,
 - liczne zakłady szwalnicze i krawieckie,
4. Przemysł budowlany i instalacyjny:
 - Rypińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego – budowa mieszkań na wynajem oraz administrowanie zasobami mieszkaniowymi,